

Bireysel sorumluluktan sosyal sorumluluğa: Çocuklara sorumluluk bilincini geliştirmek önce için kendileri ile ilgili durumlardan yola çıkmak, daha sonra ailenin bir bireyi olarak aile ilgili sorumlulukları ve daha sonra da sosyal sorumlulukları öğretmek önemlidir. Aile içinde öğrenilen beceriler aslında sosyal ilişkilerde belirleyici rol oynar. Arkadaşları ile uyum içinde oynamak, okul kurallarına uymak için gerekli alt becerileri evde aile ortamında öğreniriz. Davranışların sonucunu kabul etmek, karşılaştığı sorunları tek başına çözebilmek, kendi duygu ve ihtiyaçlarını uygun şekilde ifade edebilmek aynı zamanda başkalarının hak ve duygularının da farkında olmak sağlıklı ve mutlu bir birey olarak toplumun bir parçası olmak için gerekli becerilerdir. Anne-baba olarak küçük yaştan itibaren ilk önce çocuğun kendi ile ilgili sorumlulukları (üstünü giyinmek, oyuncaklarını toplamak vb) öğrenmesini desteklemek sonra ev ile ilgili sorumlulukların (Pazar sabah kahvaltısına yardım etmek, masayı kurmak vb) paylaşımını beklemek ve sosyal sorumluluklar konusunda model olmak (, ihtiyacı olanlara yardım etmek, çöpleri yere atmamak vb) sorumluluk bilincinin oluşması için önemlidir.

HAZIRLAYAN
PSİKOLOG
KADRİYE TAVŞAN

RENKLİ BİR GELECEK İÇİN...

Adres : Güzelyalı Mah.81108 sok.No.3 Çukurova/ADANA

Tif. : (0 322) 232 0 452 (pbx)

Fax : (0 322) 231 14 36

info@renklisekerler.com.tr

www.renklisekerler.com.tr

PSİKOLOJİK BÜLTENİ

SAYI:13

www.renklisekerler.com

Sorumluluk nedir?

Sorumluluk duygusu bir kişilik özelliği olarak ya da sonradan kazanılan bir beceri olarak değerlendirilebilir. Bazı bireyler kişilik özellikleri nedeniyle sorumluluk kazanmaya daha yatkın ya da istekli olabilirler, Kişisel özellikler belirleyici olsa da genel olarak sorumluluk duygusu öğretilen ve kazandırılan bir beceridir.

Çocuklara sorumluluğu ne zaman ve nasıl öğretmek gerekir? Aslında bu sorunun cevabı gelişim dönemlerinde gizlidir. Çocuklar bilişsel, fiziksel, sosyal beceri alanlarında kazandıkları yeni yetiler ile aslında hayatları ile ilgili sorumlulukları almaya da hazır hale gelirler.

Peki anne-babalar neler yapmalı?

Küçük Adımlar: İlk adımlar, ilk kelimeler... çocuklar öğrendikleri her yeni beceri ile bireyselleşmek için bir adım atarlar. Büyümek, bir birey olarak yetişmek uzun bir yoldur, ve anne-babanın rehberliğine her zaman ihtiyaç vardır. Nasıl çocuğun yeni öğrendiği davranışları bir kerede mükemmel olarak yapmasını bekleyemiyorsak sorumluluk bilinci için de bunu beklememek gerekir. Küçük yaştan itibaren sorumluluk bilincini geliştirmek için fırsatlar yaratmak, çocuğun acemice denemelerini sabır ve sevgi ile desteklemek önemlidir. İleride sorumluluk sahibi bir birey olması için çocuğunuzun 10 yaşına gelip sorumluluk almasını beklemeyin, sorumluluk yaşamın ilk yıllarından itibaren kazanılan ve küçük adımlarla geliştirilen bir beceridir.

Olumlu geri bildirim: Her yeni davranışın öğrenilmesi ve tekrar edilmesi (böylece de pekişip alışkanlık haline gelmesi) için olumlu geri bildirim ihtiyacı vardır. Çocuklar her zaman olumlu ilgiden destek almazlar bazen anne-babanın kızdığı onaylamadığı bir davranışı yaparak, olumsuz ilgi alarak istemeyen bir davranışı sergilerler. Çocuklara ne yapmamalarını değil de, ne yapmaları gerektiğini söylemek burada önem kazanır. Olumsuzdan gitmek olumsuz davranışı istemeden pekiştirmeye neden olabilir. Çocuklar anne-babalarının ilgi ve onayını isterler. Olumlu davranışa odaklanmak, olumlu davranışla ilgili geri bildirimler vermek istenilen davranışı geliştirmenin en etkili yoludur. Eğer çocuğunuza kardeşini ağlattığında kızmak yerine onunla sakin bir şekilde oynadığı anda ilgi gösterirseniz istenilen davranışa ilgi göstermiş olursunuz. Bu tabii ki olumsuz davranışa izin vermek anlamına gelmemelidir. Sadece gelişmesini istediğimiz davranışı desteklemeniz, pekiştirmeniz gereklidir.

Motive eden sorumluluklar: Yapması keyifli olan, sonucunda güzel ve övünülecek bir durum yaratan davranışlar ile ilgili sorumlulukları kazandırmak daha kolay olacaktır. Örneğin masayı kurmaya yardım etmek masayı temizlemeye ve kaldırmaya yardım etmekten daha eğlencelidir.

Evdeki yardımcının rolü: Aile düzeni içinde ev işlerinde yardım eden kişilerin de çocukların sorumluluk duygusu kazanmasında etkisi vardır. Evde gündelik işleri ve temizliği yapan bir yardımcınız varsa bile çocuğunuzun kendi sorumlulukları olmasını sağlayın. Eğer her gün biri yatağını topluyorsa uzun yıllar yatağını toplamayı öğrenmeye gerek duymayacaktır. Yardımcının evdeki rolünü çocuğunuza iyice anlatın. Bu konuda sizin model olmanız önemlidir. Eğer size ait sorumluluk yardımcınız tarafından yapılıyorsa çocuğunuzda aynı haklara sahip olmak isteyecektir.

Bütünü parçalara bölmek: Çocuğunuza öğretmek istediğiniz davranış ne olursa olsun mümkün olan en basit basamaktan başlayın. Eğer çocuğunuzun odasını toplamasını istiyorsanız öncelikle işleri basamaklandırın. Birinci basamak oyuncakları kutularına yerleştirmek, ikinci basamak kirli ve temiz çamaşırları ayırmak, kirlileri kirli sepetine, temizleri ait oldukları yerlere yerleştirmek olabilir.

